

Adi Şirketlerin İdaresinde Ortakların Hak ve Yükümlülükleri

En az iki ve daha çok olabilmek üzere, gerçek ya da tüzel kişilerin amaç sınırlandırması olmadan belirli bir amacın gerçekleştirilmesi için bir araya gelmesi, ilgili mal varlıklarının ve emeklerin, sorumluluk alanlarının birleştirilmesi ile adi ortaklık oluşur. Adi şirket türünün ne olduğu ise sahiplerinden ayrı varlıkları olmayan ve en basit şekilde kurulan şirketler olarak açıklanabilir.

Söz konusu şirket kurulumu için gereken sözleşme, Türk Borçlar Kanunu çerçevesinde düzenlenir. **Adi paydaşlık**, ilgili hukuk sistemi içerisinde genel olarak kabul edilen bir ortaklık biçimidir. Adi ortaklık içerisinde, ortakların aralarındaki ve işlerini yürütecekleri üçüncü kişilerle ilgili sorumluluğun alanları, vergilendirme oranları incelenir ve kaynak olarak hukuk doktrinleri ele alınır.

Sorumluluk Alanı Açısından Adi Şirket

TBK adi şirket tanımını, “Tarafların emek ve mallarını, bir amacı gerçekleştirmek üzere birleştirmeyi kabul eden kişilerin, anlaşma yaparak iş akitlerini resmîyet kazandırılması.” olarak ifade eder. Adi şirket tanımına uyan işletmeler, minimal bir iş ya da komplice faaliyetlerde bulunabilir. Küçük bir dükkânı birlikte işletmeye karar veren ya da piyango biletlerine ikramiye çıkması hâlinde paylaşım gerçekleştiren kişiler için adi paydaşlık tanımı kullanılabilir. “**Adi şirket nedir?**” diye soranlara yanıt olarak TBK’nın 620. ve 645. maddeleri arasında düzenlenmiş olan, adi ortaklık unsurları gösterilir. Adi şirket olarak tanımlanma unsurları şunlardır:

- İlgili doktrine uygun olarak düzenlenen, sorumluluğun alanları belirlenen, vergilendirme öngörülerini saptanan kişilerin aralarında yaptıkları sözleşmenin var olması gerekir.
- İlgili kanun hükmüne göre, tek bir kişinin adi şirket kurması söz konusu değildir.
- Adi paydaşlıklar içerisinde bulunacak bireylerin, gerçek ya da tüzel kişi olması kabul edilebilir durumdur.
- Adi şirket sözleşme hükümlerinde, ortak sayıları ile ilgili üst sınır bulunmaz.
- Bazı durumlarda, adi ortaklık için kurulan örgüt yapısı yetersiz bulunabilir. Bu durumda ortaklık içerisinde tüzel kişilerin dâhil edilmesi istenir.
- Sözleşme sorumluluğu maddelerine göre ortakların her iki tarafının da sermaye ekleme zorunluluğu bulunur.

Ortakların Yükümlülükleri

Adi ortaklık kurarken yerine getirilmesi istenen yükümlülükler, kanun hükmünce belirlenir. Bu yükümlülük öncelikle, tarafların müşterek amaç için bir araya gelmiş olmasıdır. Akabinde, ortakların şirket amacını hayata geçirmek için ilgili faaliyetlere eşit katılım zorunlulukları bulunmaktadır. Adi şirket ortaklığında, anlaşma kapsamında yer alan her bir ortak, hiyerarşik bir düzenleme olmaksızın, eşit şekilde iş birliğine açık olmalıdır. Ortaklık sözleşmesi, ilgili tarafların birlikte çaba sarf etme niyetlerini ve iradelerini resmî olarak tanımlar. Belirtilen yükümlülükler, bir adi paydaşlık

sözleşmesinin asli yükümlülüğünü ortaya koyar. Ortakların iş faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan **vergileendirme** ve sabit gider masrafları, ilgili taraflar tarafından yine eşit şekilde karşılanmalıdır. Adi ortaklık yükümlülükleri genel maddeleri şunlardır:

- Sermaye koyma yükümlülükleri,
- Olası zararlara katılma yükümlülükleri,
- Şirketi yönetme yükümlülükleri,
- Ortaklar arasında rekabet yasağının yerine getirilmesi,
- Özen gösterme yükümlülükleri.

Adi Şirket Ortaklığında Üçüncü Kişi Sorumlulukları

Adi paydaşlıklar içerisinde, vergileendirme gibi olağan borç durumlarında ilgili borçlar ortaklığın değil ortakların borcu olarak tanımlanır. İlgili borçlarda ortakların sorumluluğunun alanları 3 ayrı kategoride ele alınır.

Müteselsil Sorumluluklar

TBK 638. maddesinde adi paydaşlık borçlarının, müteselsil sorumluluğu kategorisine girdiği belirtilir. Müteselsil sorumluluğu, ilgili borcun bir ortağın sorumluluğunda olan tazminat ya da para borcu gibi durumlarla ilişkilendirilir. Ortakların iş birliği içerisinde tasarruf ettikleri borçlarda **müteselsil sorumluluk** geçerli değildir. İlgili doktrin içerisinde müteselsil sorumluluğu borçlarının, alacaklı lehine işleyecek şekilde yapılandırılması istenir.

Birinci Derecede Sorumluluklar

BTK hükümlerinde açıkça belirtilmemiş olsa da adi ortaklık üçüncü kişi sorumluluğu, ilgili ortaklıkta tüzel kişi bulunmadığı durumlarda birinci derecede değerlendirilir. Ortaklık ile ilgili yükümlülüklerin karşılanması için ortaklığa ait mal varlıklarının mevcutlarının, ortakların sorumluluğu için etki yaratmaması beklenir. Adi şirket ortaklığında, taraflar **birinci derece sorumlulukları** gereğince, şahsi mal varlıkları ve ortaklığa ait borç ve vergileendirme işlemlerinden sorumlu tutulacaktır.

Sınırsız Sorumluluklar

Adi paydaşlıklar içerisinde, tarafların birinci derece ve müteselsil sorumluluğu, **sınırsız** sorumluluklara girmektedir. Bazı durumlarda ortaklığı temsil yetkisi bulunan kişiye sınırlamalar getirilse bile bu durum, üçüncü kişileri bağlayan bir etki yaratmaz. Ancak ilgili durum, ortakların sınırsız ve müteselsil sorumluluğundan feragat etmesini sağlayamaz. Adi şirketlerin idaresinde ortakların hak ve yükümlülükleri konusunda daha detaylı bilgi edinmek için [buraya](#) tıklayarak, bizimle iletişime geçebilirsiniz.